

Sivistystoimen ja sen vastuualueiden vastineet ja toimenpiteet tarkastuslautakunnan vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin, johtopäätöksiin ja havaintoihin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kysymys, johtopäätös tai havainto:

Lapsivaikutusten arvioinnin tulisi näkyä ja kuulua paremmin kaikessa kaupungin toiminnassa.

Vastine:

Lapsivaikutusten arviointien ohjeistusten ja prosessin selkiyttämistyötä on tehty vuosien 2022 ja 2023 aikana erityisesti sen suhteen, että LAVA otettaisiin mukaan jo ennen päätöksentekoa, jotta pystytään arvioimaan eri päätösvaihtoehtojen vaikutusta lapsiin ja nuoriin. Kevään 2023 aikana valmistui Lasten ja nuorten osallisuus rakennushankkeissa ja kaupunkiympäristön suunnittelussa -toimintamalli, joka ohjaa lapsivaikutusten arviointien laatimista sekä lasten ja nuorten kuulemista koulujen ja varhaiskasvatustilojen suunnittelussa sekä kaupunkiympäristön suunnittelussa. Toimintamallin suunnittelu toteutettiin yhteistyössä kaupunkiympäristön ja sivistystoimen kanssa. Toimintamallissa kannustetaan henkilöstä kouluttautumaan lapsivaikutusten arviointien osalta sekä tekemään toimialat ylittävää yhteistyötä. Toimintamallin tausta-aineistoksi kerättiin laajasti osallistamisen käytänteitä niin kaupunkisuunnittelun kuin opetus- ja varhaiskasvatuspalveluidenkin osalta. Lisäksi apuna käytettiin lasten ja nuorten osallisuusohjelmaa varten toteutettua kyselyä, joissa kartoitettiin osallisuuden nykytilaa. Kehittämistyötä lapsivaikutusten arviointien osalta jatketaan edelleen.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kysymys, johtopäätös tai havainto:

KOHASU, miten voisi kehittää niin, että kaikilla lapsilla olisi mahdollisimman matala kynnys osallistua?

Vastine:

Yläkoululaisten osallistumiskynnyksen madaltamiseksi on kokeiltu avoimia harrastusvuoroja ja nämä on havaittu hyväksi. Avoimiin vuoroihin ei tarvitse erikseen ilmoittautua ja voi osallistua yksin tai ystävien kanssa, eikä harrastukseen tarvitse sitoutua pitkäksi aikaa. Tätä toimintaa tullaan jatkamaan, jotta yläkouluikäisten kynnys osallistumiseen olisi mahdollisimman matala.

Alakoululaisten osalta joidenkin harrastusryhmien ohjaajat ovat käyneet esittelemässä koululuokille harrastusta ja kertoneet mahdollisuudesta tulla tutustumaan ja kokeilemaan harrastusta, madaltaen näin osallistumiskynnystä. Myös tätä toimintaa tullaan jatkamaan.

Lukuvuoden 2023-2024 alusta otetaan käyttöön harrastusresepti toimintamalli, jossa yhteistyössä oppilashuollon, koulunuorisotyön ja kouluterveydenhuollon kanssa etsitään ilman harrastusta olevat lapset, autetaan sopivan harrastuksen löytämisessä ja tarjotaan mahdollisuutta siihen, että lapsen/nuoren mukaan lähtee ensimmäisellä kerralla esimerkiksi koulunuorisotyöntekijä.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kysymys, johtopäätös tai havainto:

Move-testin tulosten perusteella Kokkolan lapsista ja nuorista 44,3 % on fyysisesti huonokuntoisia. Koko maassa luku on 39,7 %. Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä.

Vastine:

Tarkasteltaessa Move-testin tuloksia eri vuosina huomio kiinnittyy tulosten vuosittaiseen vaihteluun. On oletettavaa, että tulosten runsasta vaihtelua selittää osaltaan oppilaiden vireystila ja motivaatio mittauspäivinä, sekä mahdolliset muut mittaustilanteeseen liittyvät seikat. Kaiken kaikkiaan voidaan kuitenkin todeta, että Move! -tulosten perusteella on syytä huoleen lasten ja nuorten heikkenevästä fyysisestä toimintakyvystä.

Liikunta- ja opetuspalvelut pyrkivät toiminnassaan monin eri tavoin tukemaan ja lisäämään lasten ja nuorten liikuntaa.

Koululaisten KOHASU-harrastustoiminta lisää matalan kynnyksen harrastamismahdollisuuksia (kevällä 47 ja syksyllä 36 liikuntaryhmää). KOHASU-ryhmät kokoontuvat koko lukuvuoden ajan ja ne ovat maksuttomia. Lukuvuoden 23-24 alusta otetaan käyttöön Harrastusresepti -toimintamalli, jonka avulla esimerkiksi terveydenhoitaja voi ohjata lapsen/nuoren KOHASU-liikuntaharrastuksen pariin.

Liikuntapalvelut tukee lasten ja nuorten harrastamista seuroissa ohjaustoiminta-avustuksella. Vuonna 2022 ohjaustoiminta-avustusta myönnettiin 588 ohjaajan osalta 29 seurassa. Liikuntapalveluiden kohdeavustuksella tuettiin 77 vähävaraisen perheen lapsen/nuoren liikuntaharrastusta 13:ssa seurassa (+ 10 000 € hyvinvointirahastosta). Alle 18-vuotiaiden harjoitusvuorot ovat yhdistyksille maksuttomat koulujen liikuntasaleissa. Lisäksi tarjotaan myös säännöllisiä avoimia vuoroja esim. Kippari-hallissa ja BestHall Areenalla.

Lähiliikuntapaikkoja kehitetään jatkuvasti. Vuosittain on rakennettu/peruskorjattu vähintään yksi lähiliikuntapaikka ja skeittipaikka. Lapsia ja nuoria osallistetaan vahvasti liikkumisympäristöjen suunnitteluun. Myös ulkoilun ja retkeilyreittien kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota saavutettavuuteen ja lapsiystävällisyyteen.

Tuu mukaan -kesätoiminta on aktiivista. Kesäharrastuksiin voi tulla mukaan, milloin haluaa ja osallistuminen on ilmaista. Puistotemmellyksissä alle kouluikäiset lapset liikkuvat ja leikkivät yhdessä aikuisen kanssa. Kesähöntsät tarjoavat lapsille ja nuorille rentoa pelailua porukalla koulujen pihilla ja lähiliikuntapaikoilla. Lapset ja nuoret voivat osallistua myös puistojumppaan. Lisäksi erittäin suosittuja perhetemmellyksiä järjestetään noin 20 kpl vuoden aikana.

Nuorisopassi -sovelluksen kautta 7. -luokkalaisille tarjotaan ilmaisia tutustumismahdollisuuksia eri liikuntalajeihin (esim. uinti, padel, keilaus, kuntosali, tanssi). Nuorisopassin saavat käyttöönsä aina uudet 7. luokkalaiset ja se on käytössä koko yläkoulun ajan.

Kokkolan pyöräliikenteen edistämishjelma 2040 (valmistunut 2021) ottaa lapsiystävällisyyden huomioon kaikissa pyöräliikenteen toimenpiteissä, mikä näkyy niin viestinnässä kuin turvallisissa pyöräliikenteen ratkaisuissa. Lasten ehdoilla suunnitellut ratkaisut nähdään turvallisiksi myös muille käyttäjäryhmille. Asennekasvatus suunnataan voimakkaimmin sinne, missä vaikutukset ovat suurimmat. Lapsena opitut liikkumistavat kulkevat monella mukana läpi elämän. Edistämishjelman viimeisinä vuosina nykypäivän lapset ovat aikuisia ja he jatkavat perinnettä omille jälkeläisilleen. Kokonaisvaltaisena tavoitteena on, että pyöräily on lapsille helppoa ja turvallista.